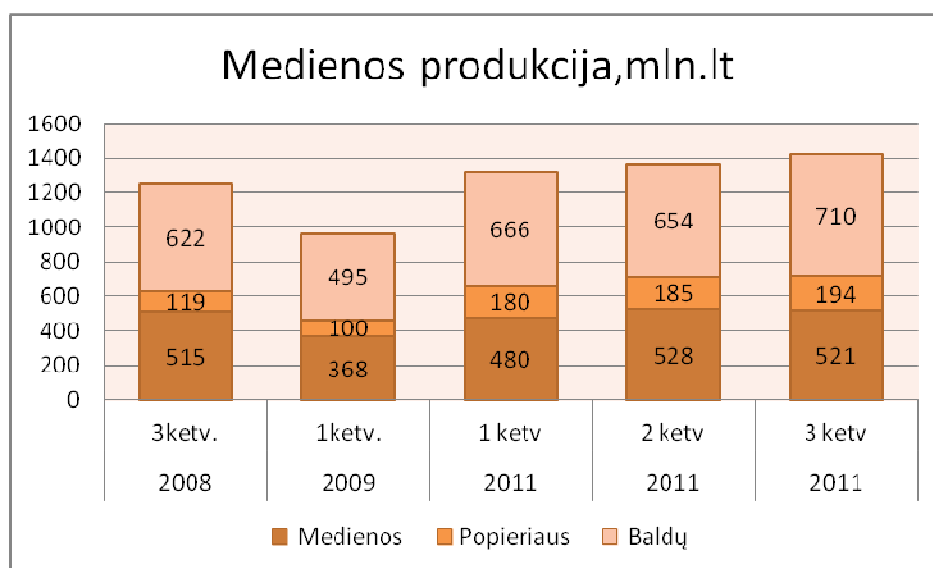

Medienos sektorius: 2011m. trijų ketvirčių rezultatai

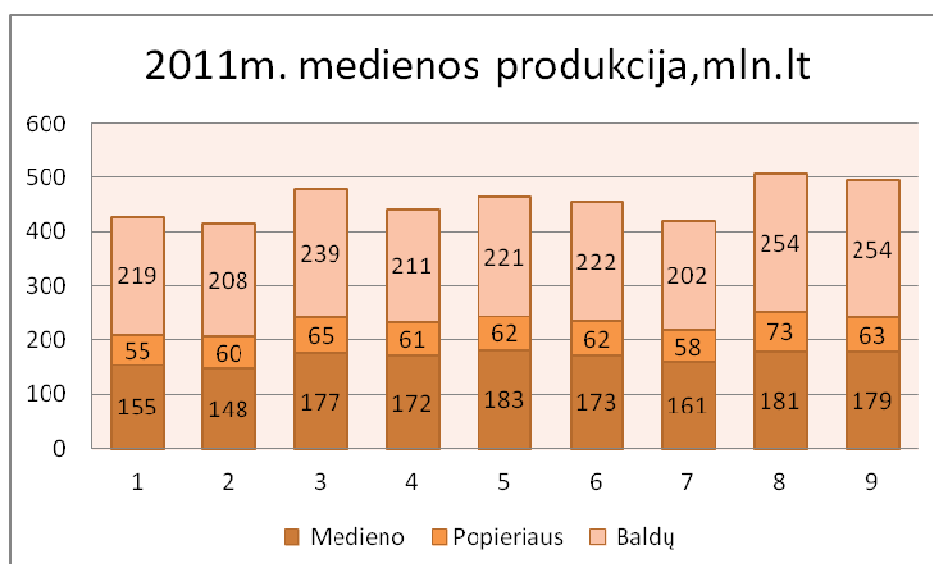
Prof. dr. Antanas Morkevičius

Matant dabarties rezultatus, neabejotinai galima teigti, kad neseniai buvusi krizė, padariusi daugiausia žalos 2009m. pradžioje, medienos sektorių jau paliko. Visų trijų pramonės šakų (medienos baldų ir popieriaus) produkcijos gamyba, nors ir nežymiai, tačiau toliau auga

1 pav.

2 pav.

Dar atsilieka tik langų, durų ir plaušų plokščių gamyboje(1 lent.). Šios produkcijos trečiajame šių metų ketvirtyje pagaminta mažiau negu 2008m. trečiajame ketvirtyje(prieš krize).

1 lentelė. Svarbiausia medienos produkcija, sausio-rugsėjo mėn.

Pavadinimas	2008	2009	2010	2011
Langai ir jų rėmai, tūkst.	126,2	89,6	77,3	79,3
Durys ir jų staktos, tūkst.	581,9	282,0	326,7	441,3
Klijuota fanera, tūkst. m ³	32,3	33,2	42,3	42,3
Drožlių plokštė, tūkst. m ³	379,2	373,0	400,9	496,8
Plaušų plokštė, mln.m ²	25,0	14,3	20,1	19,0
Popierius ir kartonas, tūkst. t	95,9	57,6	84,0	106,2
Raukšlėtasis kartonas ir tara, tūkst. t	48,1	40,6	56,1	60,4
Sofos-lovos, tūkst.	72,1	67,4	40,0	61,4
Pietų stalai, tūkst.	764,4	809,6	728,2	883,7
Medinės lovos, tūkst.	139,5	30,8	62,5	246,1
Drabužių spintos, tūkst.	101,2	98,5	71,1	517,4

2 lentelė. Kai kurie medienos produkciją gaminančių įmonių veiklos rodikliai

	2008 3ketv.	2010 4ketv.	2011 1ketv.	2011 2ketv.
Įmonių skaičius,	1597	1585	1579	1593
Pardavimo pajamos, mln. lt	1524	1743	1596	1671
Pardavimo savikaina, mln. lt	1300	1415	1310	1361
Bendrasis pelnas, mln. lt	224	330	287	311
Materialinės investicijos. mln.lt	55	58	70	101

Jau seniai stabilizavosi bendras medienos produkcijos gamintojų skaičius ir tik vis daugiau kasmet jų persitvarko baldų gamybai(2 lent.). Daugumas įmonių dirba rentabiliai, toliau modernizuoja gamybą. Antai aštuonios iš dešimties didžiausių įmonių(3 lent.) 2011m. ženkliai padidino produkciją lyginant su 2008m. buvusiu. Toliau išlieka gamybos koncentravimo tendencija, didėja didžiųjų įmonių vaidmuo. Koncerno SBA baldų įmonių pardavimai per tris šių metų ketvirčius išaugo 13,7% ir pasiekė 375 mln. litų, kai tuo pat laikotarpiu praėjusiais metais buvo 330 mln. litų. Koncernas dabar yra didžiausia, 90% produkcijos eksportuojanti, medienos sektoriaus įmonių grupė. Antroji įmonių grupė kurią sudaro gamybos įmonės AB „Grigiškės“, UAB „Baltwood“, AB „Klaipėdos kartonas“ ir OAO „Mena Pak“ pasiekė 235,2 mln. Lt apyvartą arba 65,1 mln. litų arba 38,3 % didesnę nei per devynius praėjusių metų

mėnesius. Grupė uždirbo 8,3 mln. litų pelno arba 1,4 mln. litų daugiau nei pernai tuo pačiu laikotarpiu. Vedančioji grupės įmonė AB „Grigiškės“ per 2011 m. 9 mėn. pardavė produkcijos už 120,4 mln. arba 32,6 proc. daugiau nei per devynis 2010 m. mėnesius. Siekdama toliau didinti gamybą, bendrovė išsinomavo AB „Medienos plaušas“ minkštųjų medienos plaušų plokščių gamybos liniją ir planuoja, kad čia kas mėnesį bus papildomai pagaminama ir parduodama po 1000 m³ izoliacinės plokštės. Gamybos plėtrą bendrovė sėkmingai finansuoja daugiausiai iš savų lėšų. Jau statomas naujas gamybinis kartono pakuotės cechasis, kuriame 2012 m. pradžioje jau dirbs naujos gofravimo ir kartono dėžių gamybos linijos. Pagal investicijų programą į kartono pakuotės gamybą planuojama investuoti – 17,3 mln. Lt į higieninio popieriaus gamybą 44,9 mln. Lt. Įmonė numato gaminti pardavimui ir šiluminę energiją. Šiam tikslui įsteigė dukterinę įmonę UAB „Grigiškių energija“ Šių metų vasario mėnesį pradėjus eksploatuoti naują biokuro kūrenamą 18 MW garo katilą, bendrovė tapo mažiau priklausoma nuo importuojamų gamtinių dujų kainų augimo. Garo gamybai naudojamas 2 kartus pigesnis biokuras iš medienos, lyginant jį su dujomis.

3 lentelė. Didžiųjų įmonių produkcija sausio-rugsėjo mėn., mln. Lt

(einamųjų metų kainomis)

Įmonės	2008	2009	2010	2011
1.Swedspan Girių bizonas	185,2	171,7	159,2	198,6
2. Freda	90,7	79,2	109,4	181,4
3.Vilniaus baldai	101,8	105,4	141,6	179,4
4.Boen Lietuva	147,4	107,8	133,3	169,9
5.Klaipėdos mediena	106,9	116,5	122,9	138,2
6.Klaipėdos baldai	156,6	129,8	115,7	137,6
7.Grigiškės	104,1	79,9	90,8	120,4
8.Klaipėdos kartonas	88,0	41,8	82,4	104,3
9.Alytaus lentpjūvė	48,3	42,1	68,7	81,6
10.Šilutės baldai	72,9	54,5	56,7	67,2
10 įmonių suma	1101,9	928,7	1080,7	1378,6
Medienos sektorius	4292,0	3200,0	3604,0	4663,0
Didžiųjų dalis %	25,7	29,0	30,0	29,6

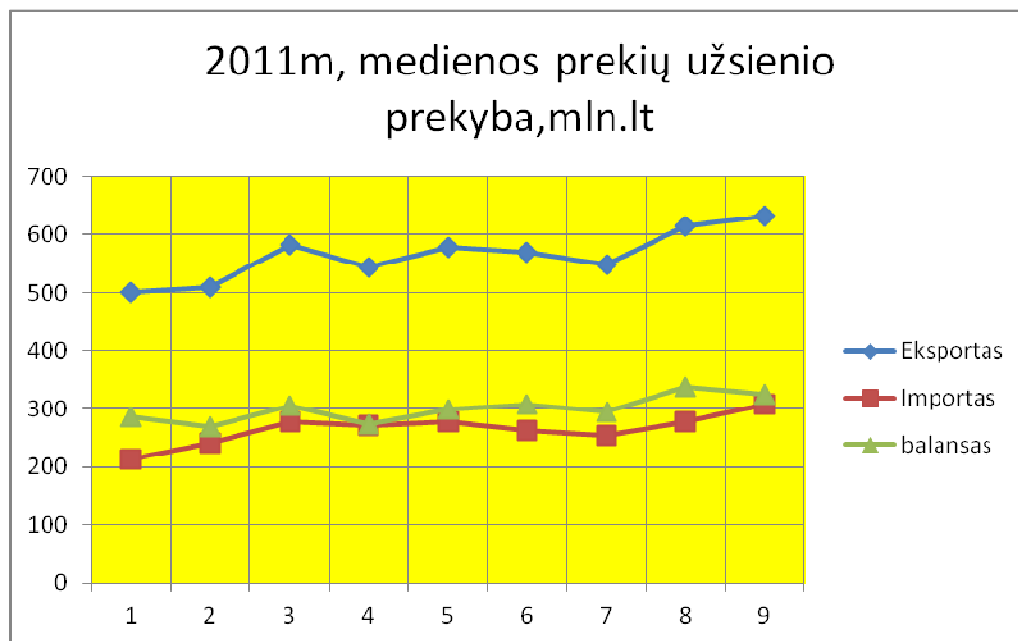
Gerai veiklos rezultatais džiaugiasi „Girių bizono“ savininkai. Ši įmonė sėkmingiausiai iš visų „Swedspan“ įmonių grupės baigė pastaruosius finansinius metus. Jie atnešė ypatingų laimėjimų – pasiekti gamybos bei logistikos rekordai. Aplinkosaugos sritis taip pat neliko nepastebėta, nes pagal „Žaliąją darbotvarkę“ „Swedspan“ priklausanti gamykla Kazlų Rūdoje įvertinta geriausiai. Ženkliai gamybą per metus (nuo 109,4 iki 181,4 mln. Lt) padidino „Freda“, tapusi didžiausiu baldų gamintoju ir didžiausią dalį produkcijos (iš didžiųjų įmonių) vietinėje rinkoje parduodančia įmone. Apart 3 lentelėje parodytų 10 didžiųjų įmonių (tokių yra dar daugiau), turime nemažai ir vidutinio dydžio gana sėkmingai dirbančių įmonių. Iš tokių pirmiausiai pažymėtinos „Sakuona“ per metus gamybą padidinusi nuo 51,7 iki 57,9 mln. Lt., „BAC“ įmonių grupė (nuo 29 iki 41 mln. Lt), „Jūrės medis“ (nuo 25,4 iki 31,2 mln. Lt), „Baldai jums“ (nuo 14,8 iki

23,5 mln.lt), „Likmerė“(nuo 7,6 iki 12,6 mln.Lt). UAB „Jūrės medis“ įsitvirtinusi Skandinavijos rinkose sėkmingai stato medinius tiltus ir rąstinius namus Norvegijoje, stadijonų pastatus Švedijoje ir kitose šalyse. UAB „Sakuona“ modernizuodama technologijas persitvarko lenktai klijuotų baldų gamybai, UAB „Baldai Jums“ , tesdama Jonavos baldžių tradicijas, kasmet didina originalių korpusinių baldų iš beržo masyvo gamybą.

Užsienio prekyba

Toliau didėja ir medienos prekių eksportas. Importas, taip pat didėja, tačiau ne taip sparčiai kaip eksportas, todėl medienos prekių užsienio prekybos balansas išlieka teigiamas ir toliau didėjantis

3 pav.

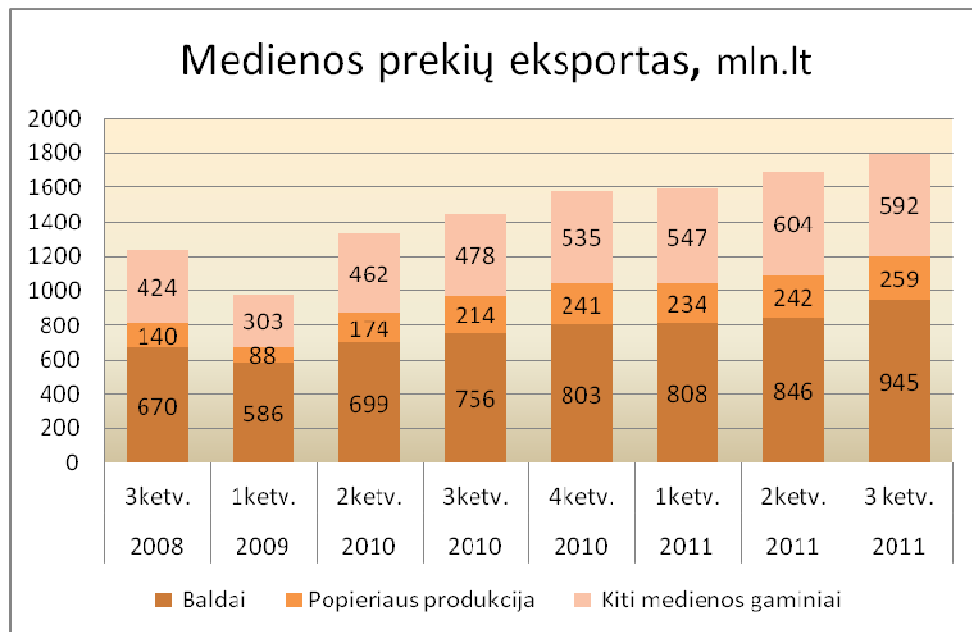

4lentelė. Didžiausi medienos prekių eksportuotojai, mln.lt

	2008	2009	2010	2011
Vilniaus baldai	100,7	105,0	139,5	174,9
Boen Lietuva	133,5	99,1	123,7	156,9
Freda	86,9	76,3	83,4	150,6
Klaipėdos baldai	122,8	127,9	103,0	135,1
Klaipėdos mediena	86,5	103,6	118,4	130,5
Grigiškės	44,2	41,0	52,6	78,1
Klaipėdos kartonas	61,5	28,1	52,8	72,9

Šilutės baldai	62,4	49,7	55,9	66,4
Sakuona	25,1	31,5	50,8	57,5

4 pav.

5 lentelė. Baldų eksporto geografija, mln.lt

	2010 2ketv.	2010 3ketv.	2010 4ketv.	2011 1ketv.	2011 2ketv.	2011 3ketv.
Švedija	95	89	117	127	120	129
Vokietija	88	104	101	112	109	128
Norvegija	52	62	68	67	70	101
Rusija	43	54	75	60	71	88
Jungtinė Karalystė	57	65	61	63	67	73
Prancūzija	48	51	49	55	57	66
Danija	53	46	47	62	54	53
Nyderlandai	39	42	46	51	49	50
Jungtinės Valstijos	33	25	25	28	46	37
Lenkija	33	44	43	36	29	34
Italija	27	32	31	28	32	29
Ispanija	35	33	32	26	27	28
Latvija	13	15	16	13	16	18
Suomija	13	8	9	14	11	12
Kanada	4	4	2	3	13	10
Kinija	7	7	5	5	8	10
Kitos šalys	83	75	76	58	67	79

	699	756	803	808	846	945
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Eksporto struktūra pastaraisiais metais jau mažai kinta. Didžiausia dalis(52-54%) tenka baldams.Jų eksportas tampa vis patikimesnis, susiklostė palyginti gera rinkos geografija. Lietuviški baldai dabar parduodami ne tik centrinėje Europoje, gerai perkami Rusijoje, JAV, pasiekia Kanadą,Australiją, Kinija, Japonija.(4 lentelė). Ypač reikšminga, kad didžioji dalis ir dar augančio baldų eksporto tenka Švedijai, Vokietijai, Norvegijai, kitoms Europos šalims ir Rusijai. Tokia eksporto geografija palanki galimos naujos krizės atvejui Be baldų Lietuva eksportuoja dar nemažai apvaliosios ir pjautinės medienos, stalių dirbinių, medienos plokščių, parketo, transporto padėklų ir jų ruošinių, popieriaus ir kartono produkcijos.

6 lentelė. **Svarbiausios medienos eksporto prekės**, mln.lt,sausis-rugsėjis

	2010m.	2011m.
Baldai	1762,2	2178,4
Popierius ir jo gaminiai	620,5	832,8
Apvalioji mediena	286,0	474,9
Statybiniai stalių dirbiniai	299,6	369,8
Pjautinė mediena	267,2	306,9
Dėžės ir padėklai	147,5	196,2
Parquetlentės	54,4	71,8
Faneros produkcija	40,5	67,5
Drožlių plokštės	53,4	57,6
Plaušų plokštės	72,9	51,1
Kiti medienos dirbiniai	165,8	177,2

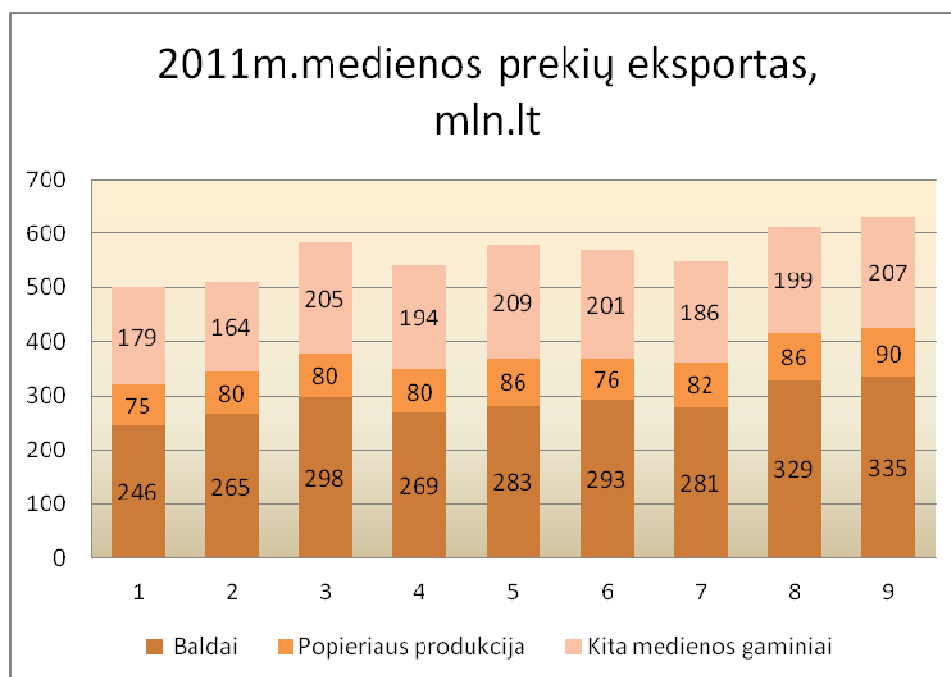
7 lentelė. **Apvaliosios padarinės medienos eksportas**,tūkst.m³

	2010 2ketv.	2010 3ketv.	2010 4ketv.	2011 1ketv.	2011 2ketv.	2011 3ketv.
Lenkija	69,5	83,9	118,2	167,4	178,0	165,6
Švedija	151,5	143,1	140,1	178,6	158,8	112,3
Kinija	0,0	0,5	1,9	14,8	59,2	78,1
Latvija	48,8	43,2	52,0	52,5	68,5	47,7
Suomija	17,6	13,0	11,2	10,2	15,6	16,4
Vokietija	56,5	27,4	52,0	42,8	41,2	23,5
Kitos šalys	2,8	5,8	10,5	10,3	35,6	2,7
Iš viso	346,7	316,9	385,9	476,6	556,9	446,3

Žiūrint svarbiausių medienos prekių sąrašą(6 lentelė) akivaizdžiai matyti, kad per pastaruosius metus labiausiai(66%) išaugo apvaliosios medienos eksportas.Apvaliosios medienos(žaliavų)

eksporto augimo sparta buvo daugiau negu dvigubai didesnė už baldų(23,6%) ir popieriaus prekių(34,2%) augimo spartą. Tai neabejotinai neigiamas eksportinės veiklos ir aplamai nevaldomos ūkinės politikos reiškinys. Ypač daug padarinės apvaliosios medienos, jau daug metų, išvežama į Švediją ir Lenkiją(7 lentelė). Sparčiai didėja jos eksportas ir į Kiniją. Neabejotina, kad šiam procesui valdyti būtinos teisinės priemonės. Žinoma, kad Lietuva kol kas yra vienintelė Baltijos regiono šalių valstybė neturinti svertų šaliai būtinų žaliavų eksportui reguliuoti. Medienos prekių importe jokių esminių pokyčių dar nematyti(8 lentelė). Kaip ir anksčiau, didžioji dalis čia tenka popieriaus produkcijai, šiek tiek didėja baldų įvežimas. Palyginti mažai įsivežama medienos žaliavų ir medžiagų.

5 pav.

8 lentelė. 2011m. medienos prekių importas, mln.lt

	01	02	03	04	05	06	07	08	09
Baldai	34	41	51	47	48	47	44	50	59
Popieriaus produkcija	105	117	131	131	132	125	128	127	136
Apvalioji mediena	10	11	12	11	8	9	9	9	12
Pjautinė mediena	16	19	23	21	24	22	17	22	23
Kiti medienos gaminiai	47	50	57	55	61	54	49	61	68
	213	240	277	270	278	263	254	277	307

Apžvalgai panaudota Lietuvos statistikos departamento, Asociacijos „Lietuvos mediena“ ir atskirų įmonių informacija.

